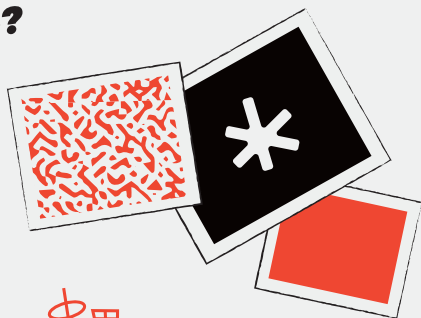

POWSPOMINAJMY!

**LOKALNE HISTORIE I WSPOMNIENIA
- JAK JE ZEBRAĆ I W JAKIEJ
FORMIE ZACHOWAĆ?**

**BROSZURY, PRZEWODNIKI, MAPY,
KALENDARZE, GAZETKI, REPORTAŻE**

**JAK ZROBIĆ SWÓJ PIERWSZY
LOKALNY PROJEKT
W MIKROGRANTACH?**

Strefa
Kultury
Wrocław

Mikrogranty

Zaczynając swoją przygodę z szukaniem i dokumentowaniem lokalnych historii oraz wspomnień, możecie być zaskoczeni, na jakie bogactwo materiałów traficie. Nawet jeśli skupiacie się tylko na jednej ulicy lub podwórku, możecie dotrzeć do bardzo cennych dokumentów (tekstowych czy zdjęciowych) i spotkać „świadków historii”, którzy wciągną Was w swój ciekawy świat wspomnień. Jak nie zagubić się w ogromie dokumentów, zdecydować się w głównym motywie i formie swoich działań?

Zanim zaczniecie pierwsze rozmowy, poznawanie okolicy, wycieczki do archiwów, muzeów czy po prostu spacerować po osiedlu, poczytajcie, jakie wskazówki mają dla Was praktycy i praktyczki „projektów pamięciowych”.

Refleksjami z realizacji swoich pomysłów podzielili/-ły się z nami inicjatorzy i inicjatorki mikrograntowych projektów: Marta Kępa i Martyna Gach (grupa „Chcemy dobrze”), Monika Glińska, Joanna Klima, Justyna Rudnicka oraz Jacek Sterczewski.

Zajrzyjcie do ich wskazówek!

JAK WYBRAĆ „MOTYW GŁÓWNY”, NA JAKIE ETAPY PODZIELIĆ DZIAŁANIA?

Decydując się na inicjatywy upamiętniające, warto na samym początku zdecydować, wokół jakiego motywu chcemy zbierać materiały.

Czy interesuje nas **miejsce** i jego historia, specyfika przestrzeni, zmiany urbanistyczno-historyczne w przeciągu lat, czy chcemy skupić się na **konkretnym okresie historycznym** i porównać sposoby życia kiedyś i dziś.

A może najważniejsi będą dla nas **ludzie** i ich subiektywne historie oraz doświadczenia związane z danym miejscem, a zebranie polifonii tych głosów będzie stanowiło dla nas główny cel projektu? Oczywiście, trudno będzie nam się skupić tylko na jednym z motywów, ale trzymanie się głównej linii przewodniej będzie bardzo pomocne i uchroni nas przed chaosem.

Jacek twierdzi, że „lokalne historie najlepiej opowiada się na przykładach konkretnych miejsc na osiedlu”. Kiedy zaczynają one żyć projektowym życiem, na co dzień mijane i niezauważane, stają się przedmiotem refleksji i nowego nad nimi namysłu. Najciekawsze opowieści o miejscach możemy odnaleźć w **osobistych historiach ludzi** z nimi związanych, dlatego nie zapominajmy o rozmowach – spotkaniach z mieszkańcami/-kami, dopytывaniu ich o szczegóły. Jeśli rozmówcy/-czynie wyrażą zgodę, to warto nagrać ich wypowiedzi. Warto też czasami zdecydować, czy bardziej interesuje nas np. narracja kobieca (herstoria) w relacjach odnoszących się do danego okresu historycznego i wówczas skupić się na danej grupie wiekowej czy zastosować międzypokoleniowe porównanie. Zarezerwujcie sobie więcej czasu na **nawiązywanie kontaktów, partnerstw, zbieranie i analizowanie materiałów**. Cały projekt najlepiej podzielić na trzy etapy: badanie potrzeb oraz research, połączony z informowaniem i promowaniem swoich działań, przeprowadzanie wydarzeń z udziałem uczestników/-czek – spotkań, warsztatów, wywiadów etc. oraz opracowywanie zgromadzonych i powstałych w trakcie wcześniejszych działań prac, materiałów – graficznych, tekstowych, dźwiękowych, foto czy wideo. Czasami warto pomyśleć o „śródsportkaniach”, interaktywnych wydarzeniach informacyjnych, które pozwolą Wam na zetknięcie się z interesującą Was grupą na żywo, zanim rozpoczniecie właściwe działania. Może się zdarzyć, że na tym etapie zawężycie tematykę Waszych poszukiwań lub zmienicie nawet motyw przewodni – lepiej teraz niż na końcu pracy nad projektem!

JAK ROZMAWIĄĆ? GDZIE SZUKAĆ?

Marta z Martyną radzą też, by o dokładnym temacie publikacji, materiałów, nad którymi zamierzacie pracować, zdecydować właśnie po konsultacji z grupą odbiorców/-czyń, uczestników/-czek. Największą wartość stanowią dla nich projekty realizowane w ścisłej współpracy z lokalną społecznością. Monika przypomina też, że najcenniejsze jest czerpanie z doświadczeń innych osób – zarówno tych realizujących podobne inicjatywy, jak i tych, które po prostu dobrze znają temat czy miejsce – „lepiej uczyć się na cudzych błędach niż na własnych”.

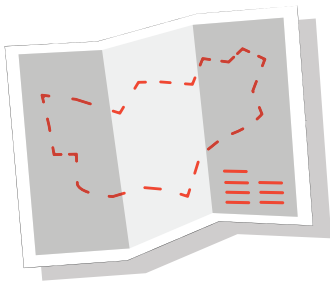
Archiwalne nagrania, wywiady czy zdjęcia są świetnym źródłem informacji, ale nie zastąpią rozmowy z drugą osobą, która opowie swoją historię i opiszę własne doświadczenia. Zadbajcie o poinformowanie o swoich działaniach **lokalnych partnerów** – wokół osiedlowych instytucji, świetlic, szkół, przedszkoli, klubów seniora czy rad osiedli gromadzi się dużo osób, które mogą naprowadzić Was na ciekawe tropy.

Praca z ludźmi, która zakłada poznanie ich **relacji**, ale też **osobistych odczuć** czy **opinii** wymaga sporej cierpliwości oraz zaangażowania. Pamiętajcie, że niemal każda rozmowa może naprowadzić Was na nowe fakty, miejsca czy osoby, dlatego bądźcie czujni. Monika radzi, żebyście przede wszystkim dbali/-ły o swoich/-je rozmówców/-czynie, upewniali/-ły się, że opowieści, którymi dzielą się z Wami, są przeznaczone do upowszechniania. Asia poleca Wam przedstawić się jako osoby godne zaufania i odpowiedzialne – **opowiedzcie na wstępie więcej o sobie, swoich motywacjach i celach**. Warto przedstawić też siebie/swoją grupę w internecie, np. za pośrednictwem zdjęć czy krótkiego materiału wideo. Marta z Martyną zachęcają do szukania z rozmówcami/-czyniami **wspólnych punktów zaczepienia**, np. podobnych doświadczeń lub pytania o lokalne legendy i postaci, o których coś już wiemy, ale chcemy te informacje pogłębić. Pamiętajcie o uważnym nawiązywaniu relacji z Waszymi bohater(k)ami, zadawaniu pytań odpowiadających Waszej relacji, nie skupianiu się na samych ciekawostkach czy „sensacyjnych” wątkach historii.

JAK PODZIELIĆ SIĘ Z INNYMI NASZYMI ZNALEZISKAMI?

Jacek proponuje, by część zadań powierzyć uczestni(cz)kom projektu, którzy nie tylko mogą szukać nowych odbiorców/-czyń, ale też brać aktywny udział w realizacji projektu, np. przeprowadzać rozmowy, zbierać materiały, analizować, selekcjonować, opracowywać. Warto **łączyć ze sobą grupy** np. zróżnicowane wiekowo lub narodowościowo. Będzie to szansa na poznanie różnych perspektyw na dany temat.

Nie lekceważcie **materiałów zastanych** – historii już spisanych, fragmentów publikacji czy wycinków z gazet. Uzupełniajcie swoje zbiory o dokumentację wizualną, zarówno fotograficzną, jak i wideo czy audio. Zajrzyjcie do internetowych zbiorów np. Archiwum Budowlanego, Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego, archiwum Radia Wrocław lub odwiedźcie oddziały lokalnych bibliotek, np. zbioru druków ulotnych i okolicznościowych Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej, a także archiwum wrocławskiego Ossolineum. Pobliskie parafie także mogą być dla Was przydatne – tam dowiecie się najwięcej o byłych mieszkańcach czy ciekawych historiach z życia okolicy.

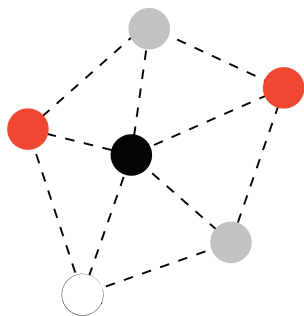

Wybór **formy publikacji** zebranych przez nas i opracowanych materiałów, to decyzja, którą najlepiej podjąć jak najwcześniej. Oczywiście warto skonsultować ją z uczestni(cz)kami i odbiorcami/-czyniami projektu, ale nie zostawiajcie tego na ostatnią chwilę. Sama praca nad treścią i warstwą wizualną zajmie Wam sporo czasu, a przygotowanie ich w wersji gotowej do udostępnienia, to kolejny czasochłonny etap. Justyna oraz Martyna i Marta radzą, by zastanowić się, na jakich odbiorcach/-czyniach zależy Wam przede wszystkim i to do nich spróbować dopasować ostateczną formę – dla osób starszych najlepsze będą materiały drukowane (broszury, przewodniki, gazetki, mapki, pocztówki), które zawsze można umieścić w internecie także w wersji elektronicznej. Jacek zwraca uwagę na tworzenie „dodatków” do dzieła głównego, które w innej formie mają szansę na zwrócenie uwagi odbiorców/-czyń – „nawet dobrze zaprojektowany plakat może być ciekawym elementem przestrzeni miejskiej, który przekieruje do materiału zgromadzonego w internecie”.

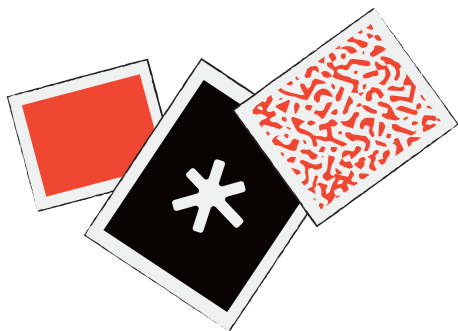
Nie bójcie się **eksperymentować** ze zgromadzonymi materiałami! Piękna archiwalna mapa osiedla może stać się świetną grafiką na torbę czy koszulkę, a z zebranych od mieszkańców zdjęć możecie stworzyć na warsztatach ciekawe kolaże. Podobnie z tekstem czy wywiadami – może przeobrazicie je w słuchowisko lub reportaż. Opracowany przez Was materiał może przybrać też formę gazetki, w której, poprzez nowe interpretacje starych dokumentów, prace literackie czy wizualne, opowiecie o przeszłości z uwzględnieniem aktualnych informacji. Tradycyjne formy kronik też mogą być interesujące, i mogą pomóc odświeżyć spojrzenie młodszych pokoleń na takie wytwory.

Kolejna ważna kwestia to zadbanie o **prawa autorskie**. Nigdy nie publikujcie materiałów bez podawania ich źródeł, sprawdźcie też czy publiczne udostępnianie i/lub odtwarzanie nie jest zastrzeżone lub możliwe tylko za odpowiednią opłatą!

A co kiedy już macie swoją broszurę, film czy słuchowisko? Zastanówcie się, **jak podzielić się** tym efektem z innymi! Zdaniem Jacka kolportaż po osiedlu to świetna okazja do poznania swojego otoczenia oraz osób z lokalnych sklepików i zakładów. Pamiętajcie też o wersjach elektronicznych, zwłaszcza efektów tekstowych oraz dokumentacji Waszych działań – foto lub wideo. Monika radzi, by każdą z osób uczestniczących w projekcie uczynić jego „ambasadorem/-ką”, zwłaszcza, że dzielenie się efektem, którego było się współautorem/-ką, daje ogromną satysfakcję. Asia przypomina, że drukowana broszura, pocztówki czy nagrana płyta to świetny materiał promujący nas i nasze inicjatywy, który możemy rozdawać naszym potencjalnym partnerom!

POWODZENIA!

PAMIĘTAJCIE TEŻ O...

podpisywaniu autorów i autorek prac czy udzielonych wypowiedzi/wywiadów

– Wasza praca to dzieło zbiorowe, warto więc docenić współtwórców/-czynie Waszych archiwów. Dodatkowo, dzięki temu inne osoby, planujące podobne działania, będą miały ułatwiony dostęp do ludzi czy materiałów

parafrazowaniu tekstów i wypowiedzi

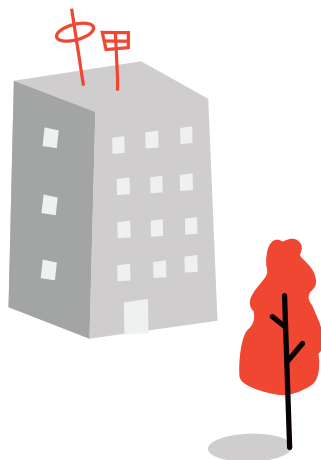
– jeśli macie problem ze zdobyciem praw do tekstu czy wypowiedzi z materiału dźwiękowego, przekształcajcie je na własny sposób i język. Nie warto też skupiać się w dokumencie na kilkakrotnym cytowaniu tych samych osób, dobrze jest różnicować sposób narracji

zróźnicowaniu perspektywy – dobrze jest w pewnym momencie skonfrontować narrację wiodącą w historiach, opowieściach osób, które spotykacie lub materiałów, na jakie traficie, z inną społecznością lub źródłem. Szczególnie ważne jest to przy tematach zahaczających o kwestie polityczne, wyznaniowe czy narodowościowe – dbajcie o pluralizm!

fantazji i kreatywności w pracy z obróbką i przekształcaniem materiałów – tnijcie, przedrukowujcie, nakładajcie, twórczcie kolaże, graficzne odwzorowania zdjęć, stylizacje fontów, szukajcie form nietypowych dla gadżetów (np. poduszki z nadrukami, zeszyty z mapami, komiksy do uzupełniania), starajcie się zaskoczyć swoich odbiorców

ZAINSPIRUJCIĘ SIĘ PROJEKTAMI, KTÓRE REALIZOWALIŚMY WSPÓLNIE Z UDZIELAJĄCYMI RAD MIKROGRANTOWICZKAMI I MIKROGRANTOWICZAMI W RAMACH MIKROGRANTÓW:

„Fotobiografia Szczepina.

Kolaże wspomnień, ludzi, zdjęć”

„Nowy Dwór Pany

– Sąsiedzki Przewodnik”

„To nie lipa – czyli nie ma lipy bez Lipy”

„Blokci piszą blogi”

„Psie Pole na każdy dzień – stwórzmy razem osiedlowy kalendarz!”

„Stwórzmy razem Pieśń Psiego Pola”

„Kroniki sklepowe Trójkąta”

„Historyczny spacer fotograficzny – Ołbin oczami artysty”

„Pracownia opowiadania – Wrocław Fabryczna”

Pamiętnik ulicy „Przodowników Pracy”

CHCESZ POZNAĆ SZCZEGÓŁY INNYCH PROJEKTÓW?

Zajrzyj na:

 [www.strefakultury.pl/
mikrogranty/projekty](http://www.strefakultury.pl/mikrogranty/projekty)

 [facebook/mikrogranty](https://facebook.com/mikrogranty)

 [instagram/mikro.granty](https://instagram.com/mikro.granty)

Napisz do nas!

 mikrogranty@strefakultury.pl

**WEŹ MIASTO
W SWOJE
RĘCE!**

